Lietas Nr. C07066114
Lietas arhīva Nr. C-0144-15/1

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē, 2015.gada 26.februārī

Aizkraukles rajona tiesa
tiesnese I.Silicka
ar tiesas sēde sekretāri M.Liģeri,
piedaloties prasītājai /pers. B/,
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. B/ maza apmēra prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2014.gada 28.augustā /pers. B/ (turpmāk – prasītāja), cēlusi Aizkraukles rajona tiesā maza apmēra prasību pret /pers. C/ (turpmāk – atbildētājs), par uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītāja no šā gada 1.septembra uzsākusi mācības /Izglītības iestādes nosaukums B/ par valsts budžeta dotācijas līdzekļiem. Līdzekļi nepieciešami mācību procesam, transportam, apģērbam, pārtikai, higiēnas precēm, maksai par kopmītnēm. Prasītājas mātes prasītāju un prasītājas māsu audzina viena, atbildētājs materiāli nepalīdz, nemaksā nekādus uzturlīdzekļus prasītājas uzturēšanai pēc 18 gadu sasniegšanas.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus 96 *euro* mēnesī sākot no dienas, kad prasība iesniegta tiesā. Lūdz izpildu rakstu izsniegt nekavējoties.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179.panta piekto daļu.

Prasītāja prasības pieteikumā norādījusi, ka nevēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē.

Rakstveida paskaidrojumu par celto prasību atbildētājs nav iesniedzis.

Ar Aizkraukles rajona tiesas tiesneses 2014.gada 28.oktobra lēmumu civillietas izskatīšana nozīmēta mutvārdu procesā tiesas sēdē.

Tiesas sēdē prasītāja /pers. B/ prasību uzturēja un sniedza paskaidrojumu atbilstoši prasības pieteikumā norādītajam. Papildus paskaidroja, ka stipendiju nesaņem, par dienesta viesnīcu mēnesī jāmaksā 27 *euro,* transporta izdevumiem Rīgā mēnesī nepieciešami 31,65 *euro,* braucieniem uz mājām brīvdienās mēnesī 28,80 *euro,* pārtikai 50 *euro,* apģērbam – 20 *euro,* higiēnas precēm vidēji 10 *euro* mēnesī, mācību līdzekļiem 5 *euro* mēnesī. Norādīja, ka par atbildētāja materiālo stāvokli neko nezina, nezina arī, vai viņš strādā algotu darbu. Prasītājas māte strādā /Izglītības iestādes nosaukums A/ un saņem minimālo algu.

Atbildētājs/pers. C/ uz tiesas sēdi nav ieradies. Atbildētājam par tiesas sēdi paziņots, nosūtot tiesas pavēstes 2015.gada 23.janvārī ierakstītā pasta sūtījumā uz prasības pieteikumā norādīto adresi, kas ir atbildētāja deklarētās dzīvesvietas adrese *(lietas 30.lapa).* Atbildētājs nav tiesai paziņojis neierašanās iemeslu, nav iesniedzis neierašanos attaisnojošus pierādījumus.

Civilprocesa likuma 56.panta piektā daļa paredz, ka tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, bet gadījumos, kad deklarācijā norādīta papildus adrese, - pēc papildus adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu (..).

Tiesas pavēste atbildētājam nosūtīta, saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.panta piekto daļu, uz deklarētās dzīvesvietas adresi. Tiesas dokumenti atbildētājam nosūtīti Civilprocesa likumā paredzētajā kārtībā, un atbilstoši Civilprocesa likuma 56.[1] panta pirmās daļas 3.punktam, uzskatāms, ka tiesas dokumenti ir izsniegti septītajā dienā no nosūtīšanas dienas (..).

Ņemot vērā, ka atbildētājam par tiesas sēdi paziņots Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā un nepastāv Civilprocesa likuma 209. un 210.pantā noteiktie pamati lietas izskatīšanas atlikšanai, tiesa atzīst par iespējamu lietu izskatīt bez atbildētāja piedalīšanās tiesas sēdē.

Motīvu daļa

Tiesa, noklausījusies prasītājas paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Civillikuma 179.pantā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt (..).

No minētā secināms, ka bērna pilngadības sasniegšanas un vecāku aizgādības izbeigšanās nav pamats vecāku atbrīvošanai no uztura došanas pienākuma, pilngadības sasniegšana negroza vecāku un bērnu ar dzimšanu radušās attiecības.

Civillikuma 179.pants neierobežo vecāku pienākumu apgādāt bērnu ar bērna pilngadības sasniegšanu, bet ar laiku, kad viņi var sevi paši apgādāt. Tādējādi, pilngadības sasniegšana un vecāku aizgādības izbeigšanās nav pamats vecāku atbrīvošanai no šī pienākuma. Uztura došanas pienākums ietver ne vien bērna nodrošināšanu ar ēdienu, apģērbu, mājokli un veselības aprūpi, bet arī vecāku pienākumu izglītot un audzināt bērnu.

Tiesa ņem vērā arī pastāvošo tiesu praksi, un konkrēti, Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2008.gada 26.novembra spriedumā lietā Nr.SKC-440/2008 izdarītos secinājumus, kas veikti līdzīgā lietā pie līdzīgiem apstākļiem.

Likuma „Par valsts pensijām" 19.panta ceturtajā daļā noteikts, ka par darba nespējīgiem uzskatāmi bērni, kuri mācās vidējās vai augstākajās mācību iestādēs dienas nodaļā un nav vecāki par 24 gadiem.

No lietā esošās dzimšanas apliecības redzams, ka /pers. B/, dzimušas 1994.gada 10.decembrī, vecāki ir /pers. C/ un /pers. G/ *(lietas 8. lapa).*

Prasītāja studē Latvijas Universitātes Rīgas Medicīnas koledžā pilna laika dienas nodaļas 1.kursā, ko apliecina mācību iestādes 2014.gada 18.decembra izziņa Nr.04-9/1401 *(lietas 28.lapa),* nav sasniegusi 24 gadu vecumu, ko apliecina viņas dzimšanas apliecība *(lietas 8.lapa),* līdz ar to, uzskatāms, ka prasītāja, lai gan ir pilngadīga, tomēr likuma „Par valsts pensijām" 19.panta ceturtās daļas izpratnē, ir darba nespējīga un nevar pati sevi apgādāt, jo ir dienas nodaļas studente, mācības šādā režīmā nav savienojamas ar darbu un pilnvērtīgu izglītības apguvi, kas ir pamats uzturlīdzekļu piedziņai no vecāka pilngadīgam bērnam.

No prasības pieteikumā norādītā un prasītājas paskaidrojumiem tiesas sēdē secināms, ka prasītāju un viņas nepilngadīgo māsu pašreiz uztur māte /pers. G/.

Prasītājas mātes /pers. G/ ienākumi ir darba alga Jaunjelgavas novada domē 347 *euro* pirms nodokļu nomaksas *(lietas 11.lapa),* un ģimenes valsts pabalsts 11,38 *euro* mēnesī *(lietas 12.lapa).*

Par atbildētāja ienākumiem tiesai nav iespējams pārliecināties, jo Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 2014.gada 5.septembra izziņā Nr.08.1-6/6940, norādīts, ka attiecībā par /pers. C/ pieprasītajā periodā valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas nav reģistrētas *(lietas 18.-19.lapa).*

Ieskatoties Tiesu informatīvās sistēmas Zemesgrāmatu reģistrā un Ceļu satiksmes drošības direkcijas vienotajā datu bāzē, redzams, ka uz atbildētāja /pers. C/ vārda ne kustam, ne nekustama manta nav reģistrēta.

Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Prasītāja prasības pieteikumā norādījusi uzturlīdzekļu aprēķinu uzturam, ceļa izdevumiem, higiēnas precēm, maksai par kopmītni, ko apstiprināja arī paskaidrojumos tiesas sēdē. Lietai pievienoti maksājuma uzdevumi attiecībā par maksu par dienesta viesnīcu *(lietas 32.-35.lapa).*

Izvērtējot prasītājas norādītos mēneša izdevumus, tiesa atzīst, ka tie kopumā ir pamatoti, šādi izdevumi ir nepieciešami iztikai, dzīvesvietas un mācību procesa nodrošināšanai un tie nav pārspīlēti, pārāk lieli vai ekskluzīvi.

Ņemot vērā Civillikuma 179.pantā noteikto, ka abiem vecākiem ir vienāds pienākums uzturēt bērnu samērā ar viņu mantas stāvokli, līdz bērns var sevi pats apgādāt, un izvērtējot prasītāja vecāku mantisko stāvokli, kā arī prasītāja uzturam nepieciešamos izdevumus, tiesa atzīst, ka no atbildētāja piedzenami uzturlīdzekļi ar labu prasītājai 96 *euro* apmērā ik mēnesi līdz viņa pati spēs sevi apgādāt. Šāds uzturlīdzekļu apmērs ir apmēram puse no prasītāja mēnesī nepieciešamajiem izdevumiem, tas ir taisnīgs, atbilstošs un samērīgs.

Tiesas ieskatā nebūtu nosakāma mazāka uzturlīdzekļu summa, jo prasītājas interesēs ir, lai viņai tiktu nodrošināti pēc iespējas labāki dzīves apstākļi, jo šobrīd prasītāja pati vēl nevar sevi apgādāt.

Tiesa atzīst, ka atbildētājs ir darbspējīgā vecumā, viņa pienākums ir nodrošināt sevi ar tādiem ienākumiem, kas ļautu pildīt likumā noteiktos vecāka pienākumus, lai varētu nodrošināt bērna vajadzības, līdz bērns pats spēs sevi apgādāt.

Apstāklis, ka prasītāja ir sasniegusi pilngadību, neatbrīvo atbildētāju no viņa vecāka pienākumu pildīšanas, tai skaitā, no uzturlīdzekļu sniegšanas.

Tiesas ieskatā, uzturlīdzekļus šādā apmērā, ņemot vērā tiesas secinājumus par prasītājas mātes ienākumiem un mantisko stāvokli, ir spējīga meitas uzturam dot arī prasītājas māte.

Uzturlīdzekļi pēc prasītājas lūguma piedzenami no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas tiesā - 2014.gada 28.augusta līdz laikam, kad prasītāja varēs pati sevi apgādāt.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu, pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāmi spriedumi par līdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam. Prasītāja prasības pieteikumā šādu lūgumu ir izteikusi, tādējādi, ir nosakāms, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam (..).

Savukārt, saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai, līdz ar to, no atbildētāja valsts ienākumos piedzenama valsts nodeva, kas nosakāma saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas pirmā punkta a) apakšpunktu, 35.panta pirmās daļas 3.punktu.

Tā kā uzturlīdzekļu gada maksājumu summa ir 1152 *euro* (96 *euro* x 12 mēneši), piedzenamās valsts nodevas apmērs ir 172,80 *euro* (15% no 1152 *euro*). Bez tam, no atbildētāja valsts ienākumos piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi to faktiskajā apmērā 9,36 *euro (lietas 2.lapa).*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, (..) un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei.

Tiesa atzīst, ka atbildētājam daļā par tiesas izdevumu piedziņu nosakāms desmit dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 194.pantu, 204.^{1} pantu, 205.panta pirmās daļas 1.punktu, 250.^{26} pantu, 250.^{27} pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt.

Sākot no 2014.gada 28.augusta piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus 96 EUR (deviņdesmit sešus *euro*) mēnesī, līdz laikam, kad /pers. B/ pati spēs sevi apgādāt.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos tiesas izdevumus – valsts nodevu par uzturlīdzekļu piedziņu 172,80 EUR (viens simts septiņdesmit divus *euro* un 80 centus) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9,36 EUR (deviņus *euro* un 36 centus).

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Noteikt /pers.C/ sprieduma labprātīgas izpildes termiņu daļā par tiesas izdevumu piedziņu un ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas - 2015.gada 6.marta, apelācijas sūdzību iesniedzot Aizkraukles rajona tiesā.